

**ДНІ НАУКИ В НАУКОВО-ДОСЛІДНОМУ ІНСТИТУТІ
УКРАЇНОЗНАВСТВА В РАМКАХ ПРОВЕДЕННЯ
ХІ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ФЕСТИВАЛЮ НАУКИ
(17–19 травня 2017 року)**

Традиційним національним науково-популярним заходом вже встиг стати Всеукраїнський фестиваль науки – один із наймасштабніших проєктів в Україні. Історію подібних фестивалів у світі започаткувала Велика Британія, коли близько 175 років тому Британська асоціація наукових досліджень вперше запросила представників зацікавленої громадськості на своє засідання, під час якого обговорювалися останні досягнення науки.

Така практика швидко набула популярності, і фестивальний рух поширився по планеті. Нині фестивалі науки проводяться багатьма країнами, найактивнішими серед яких є, крім самої Великої Британії, Франція, Італія, Австрія, Китай. У 2001 році з метою сприяння активізації діалогу між науковою спільнотою засобами масової інформації та громадськістю була створена Європейська асоціація наукових заходів EUSCEA (European Science Events Association). Сьогодні її членами є понад 100 організацій із 36 країн світу. Активним учасником цього свята науки стала і Україна: 2007 року Національна академія наук виступила з ініціативою щодо започаткування аналогічного національного фестивалю, а вже наступного, 2008, року він набув всеукраїнського статусу, закріпленого Указом Президента України (№444 від 16 травня 2008 року: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/444/2008>). Головною метою Фестивалю науки є популяризація сучасних наукових знань і наукового світогляду в українському

суспільстві, щоб поінформувати якнайширші верстви населення про досягнення сучасної науки, продемонструвати її роль та значення для життя суспільства.

Участь у роботі фестивалю науково-дослідних інститутів, вишів, державних наукових центрів і музеїв дає можливість продемонструвати нові досягнення та інтелектуальний потенціал вчених і фахівців, які, незважаючи на непростий економічний стан сучасної науки, показують високі результати.

Науковий потенціал в Україні вважається одним із найкращих в Європі. Українські вчені є авторами багатьох винаходів у різних галузях науки.

До професійного свята наукової спільноти співробітниками НДІУ була підготовлена широка програма різноманітних за формою та змістом заходів, розрахованих на різні категорії учасників, – цікаві доповіді, які, незважаючи на глибину та складність порушених питань, сприймалися слухачами легко, незалежно від рівня їх наукової підготовки. Доповідачі попіклувались про те, щоб викласти матеріал максимально доступно, цікаво, акцентували увагу на тому, як науковий пошук покращує якість життя, які перспективи він відкриває сучасній людині.

Під час дискусій панувала невимушена творча атмосфера. Домінували розмаїття думок, бажання відшукати найбільш прийнятний варіант розв'язання проблеми й активна участь усіх співрозмовників.

17 травня 2017 року в рамках відзначення Днів науки в Бучанській

Українській гімназії було проведено лекцію для учнів 9-х класів «Незнані світи знаного Шевченка».

Науковий співробітник відділу української філології НДІУ Олександр Хоменко докладно зупинився на ролі та значенні Тараса Шевченка і як загальнонаціонального символу, і як актуальної постаті українського буття, творчість якого відкрита для духовного світу нашого сучасника. Науковець наголосив, що автор «Кобзаря», який став автором хрестоматійним і, як здавалося б, давно вже пізнаним і зрозумілим, продовжує лишатися інтелектуальною таємницею, пізнання якої тотожне пізнанню кожним власної невідчуженої сутності.

Визначальним у процесі цієї лекції-дискусії було усвідомлення того, що виміри творчості автора «Гайдамаків» і «Катерини» – це, з одного боку, виміри нашої історії, з іншого – це також відповіді на найактуальніші виклики нашого тривожного сьогодення. Саме тому Тарас Шевченко, продовжуючи лишатись символічною постаттю, разом з тим постає нашим сучасником, тим поетом і мислителем, харизматичне слово якого утверджує українство у певності його перемоги.

Особливе зацікавлення дев'ятикласників викликали продемонстровані під час зустрічі раритетні видання «Кобзаря».

У продовження свята 18 травня 2017 року відділ культурологічних досліджень взяв участь у VII Міжнародному фестивалі «Книжковий арсенал».

У межах дискусії «Київ у жанрі нон-фікшн» співробітниця відділу культурологічних досліджень НДІУ Марина Гримич, Оксана Овсіюк, Олена Брайченко, Тіна Полек та директорка Центру урбаністичних студій НаУКМА Владислава Осьмак розмірковували про стан сучасних киевознавчих досліджень, нові методологічні підходи до вивчення міського простору, а також проблеми дослідження уявного ландшафту.

Також під час заходу було презентовано два видання відділу – збірник «Антропология простору. Т.1. Культурний ландшафт Києва та околиць» та монографію О. Овсіюк «Життя після окупації: побут киян 1943–1945 рр.».

Перший том наукового видання «Антропология простору» присвячений культурному ландшафту Києва та кийвських околиць. У ньому зібрано статті про окремі сегменти столиці та

її приміської зони в історичній динаміці. Один із розділів містить статті про теоретичні та методологічні засади антропологічної урбаністики, досліджень щодо ролі антропогенного чинника в довкіллі, процесів урбанізації і руралізації, взаємодії сакрального та світського ландшафтів, ментальних карт тощо.

Наприкінці дискусії учасники погодились, що, попри ілюзію присутності значної кількості літератури про Київ, доступних, а головне – цікавих та фахових видань про українську столицю відчутно бракує. Через це доцільно розвивати саме цей сегмент книжкового ринку та напрямок урбаністичних досліджень.

Варто відзначити актуальність, змістовну масштабність та унікальність презентованого в рамках Днів науки збірника доповідей «IV Бандерівські читання «Як завершити Українську національну революцію» у Києві, Рівному, Івано-Франківську, Тернополі та Ужгороді. Презентації стали дискусійними майданчиками для обговорення невирішених питань революційних перетворень в сучасній Україні.

Директор НДІУ Богдан Галайко зазначив, що перед Україною на сьогоднішній

день стоять серйозні виклики, які несуть небезпеку як державі та суспільству, так і українській ідентичності, та проаналізував зміст, мету та засоби української революції в умовах війни.

Аналітики обговорили проблеми мовної, історичної, етнонаціональної деколонізації української свідомості, адже, в іншому разі, ні про яку революцію не може бути й мови. Національна революція – це не тільки зміна влади, а й зміна суспільних відносин на користь більшості українців. 18 травня 2017 року в Рівненському державному гуманітарному університеті збірник матеріалів презентували для студентів, депутатів місцевих рад та науковців, які долучилися до обговорення нагальних проблем, що постають перед українською нацією нині. Зокрема, в центрі уваги були питання мовної ідентичності, проблеми олігархічної окупації влади, незавершених революційних перетворень.

19 травня 2017 року в Івано-Франківську пройшла VII Всеукраїнська наукова конференція «Соціальна політика в теорії і практиці українського націоналізму: історія і сьогодення», присвячена 75-й річниці УПА.

Цього року на конференцію з'їхались 39 науковців з усієї України, а також гості з Білорусі, Польщі та Німеччини. Були обговорені найактуальніші питання соціальної політики в теорії бачення українських націоналістичних структур.

У конференції взяли участь директор НДІУ Богдан Галайко, завідувач відділу історичних студій НДІУ Павло Гай-Нижник та співробітники інституту. У своїй доповіді Богдан Галайко,

Тетяна Бойко розповіла про результати Всеукраїнського конкурсу студентських і аспірантських есе, в яких молоді науковці змогли представити власне бачення революційних подій минулого та сучасності.

26 травня в рамках Всеукраїнського

зокрема, зазначив: «Сьогодні щораз активніше в українському суспільстві обговорюються питання світогляду та ідеологій.

У Європі та світі спостерігається ренесанс націоналізмів, який можна окреслити як третю хвилю національного відродження. У сусідніх до України країнах – Литві, Польщі, Угорщині – сьогодні при владі національно орієнтовані консервативні сили. Безперечно, найбільшого розвитку теорія націоналізму набула у ХХ ст. Спостерігаючи сучасні реалії в країні та світі, розуміємо, що власне ідеї українського соціального націоналізму здобувають щораз більшу підтримку українського суспільства та здатні вивести державу із системної кризи».

В рамках наукової конференції «Соціальна політика в теорії і практиці українського націоналізму: історія і сьогодення» відбулася презентація матеріалів проекту «Бандерівські читання» в середовищі науковців та громадськості.

20 травня у Тернополі відбулося представлення книги серед молоді. Завідувач відділу освітніх технологій та популяризації українознавства НДІУ

фестивалю «Карпатська Україна» директор НДІУ Богдан Галайко вкотре презентував в Ужгороді це видання. «Наше покоління мусить зберегти Україну для нащадків, продовжити шлях боротьби попередників, а для цього маємо більше дізнаватися правдиву історію та прагнути до змін», – зауважив виступаючий.

Висловлюємо подяку всім, хто разом з нами долучився до проведення Днів науки, маємо надію, що заходи були цікавими, пізнавальними та стимулювали інтерес до перспектив, які наука відкриває сучасній людині.

P.S. Автор матеріалу висловлює подяку співробітникам НДІУ О. Хоменку, Т. Бойко, О. Овсіюк за підготовку інформації про проведення заходів.

ДЖЕРЕЛА

1. Указ Президента України (№444 від 16 травня 2008 року). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/444/2008>

2. Указ Президента України (№145/97 від 14 лютого 1997року). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/145/97>

Тетяна РЕНКЕ

завідувач відділу інформаційного забезпечення та наукових комунікацій НДІУ